

Nauk Kolonkovca

Slovenska javnost v zamejstvu je še vedno pod globokim vtisom dogodka, ki se je pripetil na začetku tega tedna na Kolonkovcu v tržaškem predmestju, kjer je neka gradbena zadruga ob zaščiti varnostnih sil uveljavila svojo »pravico« in se polastila — tudi s pomočjo buldožerja — zemljišča, ki ga je od pamtiveka obdelovala in od njega tudi živela slovenska družina. Kdor je po slovenskem tržaškem radiu slišal obupani jok in besede slovenske gospodinje in matere ter slišal ropot stroja, ki je neusmiljeno lomil trte po paštnu, se je s spominom vračal v žalostne vojne čase in se spraševal, kako je sploh mogoče, da se kaj takega dogaja v demokratični državi in v mirnem času.

Toda mimo tega dogodka, ki je že sam na sebi zelo zgovoren, je treba poudariti in ugotoviti, da se na Tržaškem trdovratno nadaljuje s politiko nasilnega odvzemanja zemlje slovenskim malim lastnikom, kar ima za posledico ne samo gospodarsko in socialno obubožanje neposredno prizadetih, temveč celotne slovenske narodne manjšine. Če bi izračunali, koliko naše zemlje smo morali v povojnem času samo na Tržaškem žrtvovati na oltar v mnogih primerih le navidez »obče blaginje« in le lažnega napredka, bi prišli do spoznanja, da gre za milijone kv. metrov, katerih gospodarska vrednost kaže naravnost fantastične številke. Nihče se seveda niti ne vpraša, ali je slovenska manjšina prejela primerno protidajatev. Najhujše pa je, da odgovorne italijanske politične in upravne sile o tem ne vodijo najmanjšega računa, ne kažejo najmanjšega razumevanja, temveč celo z nekakšno naslado nadaljujejo z razlaščenjem zemlje, kot da bi šlo za veleposestnike, ki jim zemlja pomeni vir, v bistvu nezastuženega dohodka.

Zadnji primer na Kolonkovcu zgovorno priča, kako daleč smo še od pravilnega in poštenega razumevanja manjšinske stvarnosti, kaj šele od njene pravične zakonske ureditve. Ta primer pa ne nudi naši manjšini le snovi za novo razmišljanje, temveč pomeni predvsem priložnost za novo politično in upravno ukrepanje.

KAJ JE NAROBE V ITALIJI?

V trenutku, ko to pišemo, se vrstijo v radiu in televiziji vesti o tem, da so Rdeče brigade izpustile sodnika D'Urso, in da ga niso izpustile. Ta zmeda je naravnost fantastična za državo, ki ima tri vsedrjavne televizijske kanale in nič koliko radijskih postaj in zasebnih televizijskih postaj, da ne govorimo o tiskovnih agencijah in drugih javnih občilih. To je tipičen primer, kako težko je celo v najmodernejši državi — in Italija vsaj v tem pogledu gotovo spada med najmodernejšo — ugotoviti resnico. Tega gotovo ni kriva tehnika, ampak okoliščine, ki so v celoti odvisne od ljudi in družbene ureditve. Kaj je torej narobe z italijansko družbeno ureditvijo?

Izhajati je treba s stališča, da družba ni nikjer popolna in da je v vsaki družbeni ureditvi, v vsakem družbenem sistemu marsikaj narobe ali še zelo nepopolno, ker bo tudi človek vedno ostal nepopoln. Zato so vse sanjarije o »popolni« družbi zares samo sanjarije. Načelno je italijanska družba demokratična in torej med tistimi, ki dopuščajo človeku največ svobode in kjer je prek neodvisnega sodstva človeku najlažje priti do svojih pravic ter ni izpostavljen nasilju skupin ali države same. Toda v resnici je italijanska družba še polna pomanjkljivosti in celo velikih pomanjkljivosti, ki bi se morale zdeti skoro neverjetne v demokraciji, zlasti še takšni, ki je izšla iz težke preizkušnje totalitarizma, kot ga je predstavljal fašizem. Ena izmed teh pomanjkljivosti je tudi pojav terorizma.

Marsikdo je že skušal analizirati ta pojav. Med njimi tudi poklicni sociologi, politiki in psihologi in vsakdo je seveda prišel do svojega zaključka, ki delno gotovo tudi drži. Toda samo delno. Vzrokov je namreč več in so močno zapleteni. V bistvu bi lahko rekli, da je terorizem neke vrste psihopatološki pojav v bujno rastoči, a neurejeni človeški družbi. V njem se je strnilo več bolezenskih simptomov italijanske družbe.

Eden od teh je razočaranje nad državo. Kot še tudi kje drugje, npr. v Nemčiji, so si ljudje obetali čudeže od takoimenovanega narodnega zedinjenja, od združitve vseh ozemelj, kjer se govori italijanski jezik, pa tudi takih, kjer se sploh ni govoril, kot npr. na Južnem Tirolskem in na Slovenskem Primorskem. Nastala je združena Italija, toda čudeži so izostali. Nasprotno, pojavili so se problemi in potem socialni in politični neredi in nemiri, ki so pripeljali do zmage fašizma. Ne sme se pozabiti, da je bil uvod v fašizem organizirani terorizem takoimenovanih škvadristov, in da je bil sam fašizem bolezenska tvorba na italijanskem družbenem telesu, ki je razočaralo pričakovanja ljudstva, saj ni prinesla združena Italija niti blaginje niti ni zadostila žeje po pravičnosti v italijanskih množicah. V marsikaterem pogledu je še zaostala družbene krivice in pomanjkljivosti zakonodaje in pravosodja. Centralistični parlament ni mogel več reševati zapletenih problemov celote, problemov, ki so bili zelo različni od dežele do dežele; drugačni so bili v južni Italiji, drugačni v srednji in spet drugačni v severni Italiji. In isto je veljalo za Sardinijo.

Po zlomu fašizma in po ustanovitvi demokratične italijanske države so se spet bujno razživel upi v hitro rešitev vseh zapletenih italijanskih problemov, a ti upi so bili spet razočarani. Po eni strani je to povzročilo, da so se razmahnille stranke, ki so obetale, da bodo z revolucijo rešile hude probleme italijanske družbe, predvsem seveda komunistična stranka, saj ni slučaj, da je komunistična partija v zahodni Evropi najmočnejša prav v Italiji. Po drugi strani pa je dolgo čakanje na tako revolucijo, za katero je vedno manj izgledov, vzbudilo v mnogih in nestrpnih mladih ljudeh hotenje, da bi prišli po bližnjici do revolucije in ustanovitve komunistične družbe. Bližnjica

dalje na 2 strani ■

Sodnik D'Urso izpuščen

Po 33 dneh ujetništva so rdeči brigadisti v četrtek, 15. t.m., v zgodnjih jutranjih urah izpustili sodnika Giovannija D'Urso. Nekaj po sedmi uri je rimsko uredništvo tiskovne agencije ANSA prejelo telefonsko sporočilo neznanega mlajšega možkega, da je sodnik D'Urso v avtomobilu, ki je ustavljen nedaleč od pravosodnega ministrstva v Rimu, in da je živ.

S tem se je srečno zaključila ta naravnost dramatična avantura, katere potek in razplet sta v temeljih zamajala državne demokratične inštitucije in povzročila hud in nevaren razkol med demokratičnimi političnimi silami v državi. Sodnik D'Urso je sicer zdaj svoboden in je bil vrnjen družini, vendar s tem še ni rečeno, da se je boj proti terorizmu zmagovito končal za državo.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 18. januarja, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder »Uhač in njegova družina«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Okoule ognjišča — pred studentem, snopič prafic in muzike naišh judij; 15.00 Šport in glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila

■ PONEDELJEK, 19. januarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila 8.10 Slovenci v miljskem okolišu; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 12.00 Kulturni dogodki; 12.30 Melodije od vsepovod; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.00 Poročila; 13.20 Revija »Cecilijanka 1980«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Tik-tak; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Zbor in orkester »Consortium musicum« iz Ljubljane pod vodstvom Mirka Cudermana; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 20. januarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše 8. Kratka poročila; 8.10 Primorska duhovščina pod fašizmom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 Četrtkova srečanja; 13.00 Poročila 13.20 Glasba po željah; 14. Kratka poročila; 14.10 Odraslim prepovedano!; 16.00 Mladi pisci; 16.15 Romantični trenutek; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nove plošče; 18.00 Jean Racine: »Fedra«; 18.45 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 21. januarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zakladnice slovenske mladinske literature; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«; 15.00 Nove plošče; 15.30 Med dvema ognjema — kviz oddaja s sodelovanjem slovenskih goriških in tržaških višjih srednjih šol in prisotnostjo občinstva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci; Pevska revija »Cecilijanka 1980«; 18.00 Glasbeni trenutek doma in drugod; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK 22. januarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 Glasbeni trenutek doma in drugod; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.45 Problemi slovenskega jezika; 15.00 Glasbeni revival; 16.00 Vinko Beličič: (Drugo) prelistavanje poldavnine; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Četrtkova srečanja; 18.30 Kulturne rubrike naših tednikov; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 23. januarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Zimske slike; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Za ljubitelje operne glasbe; 11.30 Beležka; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Mednarodno tekmovalje »Cesare Augusto Seghizzi« 180; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar: »Cvetje v jeseni«; 16.00 Okoule ognjišča — pred studentem snopič prafic in muzike naših judij; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Diplomiranci šole Glasbene matice v Trstu; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.40 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 24. januarja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas b'le«; glasnik kanalske doline; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Gremo v kino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah; 17.30 Na goriškem valu; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart. Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Kaj je narobe v Italiji?

■ nadaljevanje s 1. strani

pa je terorizem, ki v takem smislu niti ni nov pojav.

Temu se je pridružil pojav z dolgočasnosti v mladini bogatašev in politične smetane današnje Italije. Zdi se jim romantično in pustolovsko, junaško in izvirno, da se obrnejo proti lastnim staršem in lastnemu gnezdju ter se pridružijo teroristom. Prištejmo še ljudi, ki bolešno hrepenijo po oblasti nad ljudmi, pa ne morejo drugače priti do nje, kakor s terorjem. Zdeti se jim mora nekaj opojnega, če hodijo med ljudmi z občutkom, da so gospodarji nad njihovim življenjem. Od njih je odvisno, ali koga ubijejo ali ne, ali ga na smrt prestrašijo in ustrahujejo s terorjem v »ječi« Rdečih brigad ali ne. In tu so še vsakovrstni psihopati in navadni kriminalci, ki se jim zdi imenitnejše, če veljajo za teroriste kakor za navadne razbojnike.

Terorizem pa je poleg tega tudi posledica morda podzavestnega odpora proti pre-

naseljenosti v Italiji, gneči, ki vlada vsepovsod in ki dela že vsakega normalnega človeka nervoznega, proti gigantizmu »zdržene« Italije, kjer je vse centralizirano in zato nič več v redu ne deluje, proti neučinkovitosti sodstva, proti neučinkovitosti stanovanjske politike, proti inflaciji, proti pomanjkanju družbenih idealov, saj se vsepovsod kaže, da je edini ideal družbe kot celote samo denar, čim več denarja. Kdor ni sposoben, da bi si pridobil veliko denarja in to tudi razkazoval s svojim življenjskim slogom, vzbuja pomilovanje, če ne kar zaničevanje in posmehovanje. Terorizem pa pomeni nekaterim tudi bližnjico do pravice, ker so izgubili zaupanje v italijansko sodstvo.

Zato ni pričakovati, da bo terorizem v Italiji iztrebljen, dokler ne bodo tisti, ki imajo dejansko oblast v rokah, začeli resno zdraviti družbenih bolezni, pri čemer pa bi morali dati oni sami vzgled s svojim življenjem in s svojim delovanjem.

WALESA V ITALIJI

Voditelj poljskih neodvisnih sindikatov Walesa je na drugi dan obiska v Italiji obiskal Montecassino, kjer je padlo v bojih proti Nemcem veliko število poljskih vojakov, ki so se v okviru britanske armade borili pod poveljstvom generala Andersa. Walesa in ostalo sindikalno odposlanstvo se je udeležilo svete maše v opatiji, kjer so peli tudi pesem »Bog reši Poljsko«. Na grobove poljskih vojakov je Walesa položil cvetje.

Nato so poljski sindikalisti obiskali potresno področje. Poljski neodvisni sindikati so tudi zbrali podpore za italijanske potresence.

V četrtek so Walesa in drugi poljski sindikalisti odšli v Vatikan, kjer jih je sprejel papež Janez Pavel II. V Vatikan se bodo vrnili v nedeljo zjutraj ter se bodo udeležili svete maše, katero bo daroval papež v svoji zasebni kapeli.

Vsi poljski časopisi zelo obširno pišejo o obisku Walesa v Italiji na vabilo treh italijanskih sindikalnih zvez CGIL, CISL in UIL. Večina poljskih časopisov skupaj s članki objavlja tudi Walesovo sliko. Nekateri listi pa bolj poudarjajo Walesov obisk pri italijanskih sindikatih, drugi pa njegovo romanje k papežu, kateremu je poljski sindikalist zelo vdan.

Walesa bo v bližnji bodočnosti obiskal tudi Zahodno Nemčijo, ker je že sprejel zadevno vabilo zahodnonemške sindikalne konfederacije. Predsednik zahodnonemških sindikatov je označil Waleso za izrednega človeka.

Medtem se v jugovzhodni Poljski nadaljuje napetost, ker oblasti nočejo priznati delavcem svobodnih sobot in poleg tega nočejo registrirati neodvisnih sindikatov za kmete. Delavci so v sredo na tem področ-

(Dalje na 8. strani)

Ameriški talci v Iranu

Iranski minister, ki se pogaja z Alžirijo in z Združenimi državami za izpustitev 52 ameriških talcev, Nabavi, je izjavil, da bodo talce še ta teden izpustili ali pa postavili pred sodišče. Iranska vlada bo baje sprejela zadevno odločitev še ta teden.

Iranski parlament je v sredo razpravljal v tej zvezi o dveh zakonskih osnutkih. Odobril je zakon, po katerem iranska vlada lahko privoli v ustanovitev Mednarodne komisije, ki naj razsodi o pravnih sporih z Združenimi državami. Večje število zasebnih ameriških podjetij zahteva od Irana odškodnino. Iranske oblasti pa po omenjenem zakonu že vnaprej odklanjajo odškodnino v zvezi z dogodki med mohamedansko revolucijo, češ da za to škodo iranska vlada ni odgovorna. Tako iranska vlada odklanja odgovornost zlasti za zasedbo ameriškega ve-

leposlaništva v Teheranu ter za aretacijo ameriških talcev.

Drugi zakonski osnutek, katerega je iranski parlament imel na delovnem sporodu, pa se tiče podržavljanja imetja bivšega šaha in njegove družine. O zadevi bo nadaljeval razpravo po 20. januarju. Pač pa je iranska vlada pričela sodni postopek pred zveznim sodiščem v New Yorku za vrnitev šahovega imetja v Združenih državah. Iranci trdijo, da imetje bivšega šaha velja 35 milijard dolarjev in poleg tega hočejo še odškodnino za nadaljnjih 36 milijard.

Iranska vlada se je obrnila tudi na švicarske oblasti. Zahtevala je zaplembo vile bivšega šaha v St. Moritzu. Švicarske oblasti so zahtevi začasno ugodile, kar pa še ne pomeni dokončne razsodbe glede lastnine.

O novoletnih prerokbah

Mnogi ljudje pohlepno berejo vsakršne napovedi o prihodnosti. Če bi jih imenovali prerokbe, bi seveda pretiravali, kajti prerokbe spadajo že bolj v religiozno in mistično sfero. Napovedovalci prihodnjih dogodkov pa seveda ne razlikujejo med tem dvojim in zanje, pa tudi za večino ljudi,

OBVESTILO NAROČNIKOM

Zaradi čedalje večjih tiskarskih stroškov smo sklenili nekoliko povisati naročnino za leto 1981. Letna naročnina bo od 1. januarja leta 1981 dalje znašala 15.000 lir. Za inozemstvo bo letna naročnina znašala 20.000 lir. Prepričani smo, da bodo naši naročniki upoštevali naše težave in nam kljub podražitvi ostali zvesti kot dolej.

UPRAVA NOVEGA LISTA

ki jim verjamejo, je prerokba in napoved o prihodnosti vseeno.

V dneh okrog novega leta lahko najdemo v časnikih posebno veliko napovedi o tem, kaj se bo zgodilo v prihodnjem letu. Le malokateri časnik pa potem objavi pregled, kaj se je v renici uresničilo od tistega, kar so napovedovali vidci bodočnosti za to leto. Tako bi lahko videli, v čem so se zmotili. Ali bolje rečeno, kaj se je v resnici uresničilo od tistega, kar so napovedovali.

Kako je torej s temi napovedmi? Ni mogoče zanikati, da so bili v vseh časih ljudje, ki so imeli poseben, skrivnostni dar so imeli med drugim preroki stare zavedati tisto, kar se bo zgodilo. To je enak dar kot telepatija in podobni pojavi. Tak dar so imeli med drugim preroki stare zveze, pa tudi razni ljudje v dobah, ki so nam bliže. Tudi še tako zahtevna znanost ne more zanikati, da obstajajo pojavi jasnovidnosti in telepatije in da so se uresničili

dogodki, ki so jih nekateri vnaprej napovedali. Ni izključno, da so tudi med napovedovalci bodočih dogodkov za novo leto taki telepatično in za bodoče dogajanje občutljivi tipi. Toda težko jih je razlikovati od drugih, ki se gredo napovedovalcev prihodnosti samo iz želje, da bi vzbujali pozornost in da bi se o njih pisalo ali da bi potrdili svoj sloves, morda pa tudi v zmotnem prepričanju, da imajo res kak preroški dar. Kdor dela take napovedi, namreč niti bogve kaj ne tvega, če ostane bolj splošen. Če prerokuje, da bo umrl kak predsednik republike ali kak važen predstavnik sovjetskega režima — take prerokbe se ponavljajo skoro vako leto — kajti predsedniki republike in člani sovjetske vlade so skoro brez izjeme že zelo stari ljudje in eden ali drugi bo torej gotovo umrl. Zadnje leto je npr. to doletelo Kosigina in še koga. Tudi napovedi o potresih niso prav nič tvegane, kajti vsako leto je na svetu na desetine hujših potresov, v Sredozemlju vsaj kakih deset.

Tudi če kak napovedovalec bodočnosti napoveduje za leto 1981 vulkanske izbruhe in vojne, a ne med velikimi silami, se gotovo ne zmoti. Vsako leto pride do mnogih vulkanskih izbruhov — Etna in Vezuv sta vedno pripravljena bruhniti nekaj lave —, pa tudi na Islandiji, v Severni in Južni Ameriki, na Kamčatki in še mnogokje so vedno aktivna vulkanska področja. Statistično gotovo je, da bo izvršenih to leto tudi več državnih prevratov, umorov in atentatov. Nekaj izrednega bi bilo, če jih ne bi bilo. Več kot verjetno je tudi, da čakajo novega ameriškega predsednika Reagana hude težave, kot mu jih zdaj napovedujejo. Čudež bi bil, če bi mu šlo vse gladko v današnjem svetovnem položaju. Prav nič tvegano tudi ni napovedovati kako napeto razdobje v notranjepolitičnih odnosih te ali one države, npr. Španije, saj ETA gotovo poskrbi, da se take napovedi uresničijo. Če kdo napoveduje, da bo novo leto slabše od leta 1980, bo to gotovo res za veliko lju-

di, ki si bodo to leto zlomili nogo ali roko, ki bodo imeli avtomobilski incident, ki bodo zboleli ali se bodo znašli v težavah z davkarji. Kdor pozna statistike, lahko to napove skoro do enega odstotka točno ali še bolj. Za vse ljudi, ki se starajo, je vsako novo leto slabše od prejšnjega.

Nesmiselno je torej, da bi resno vzeli napovedi o nesrečah te ali one vrste, ki nas čakajo. Za nekatere bo novo leto boljše, kakor je bilo lansko, za druge bo slabše, a dobro je ravno to, da tega ne vemo vnaprej, ker bi ves čas živeli v strahu pred tistim dogodkom in ne bi mogli več uživati življenja. Ne trudimo se torej, da bi uganili prihodnost, bodimo zadovoljni s sedanjostjo, če jo preživljamo srečni ali vsaj zadovoljni. Glede prihodnosti pa nam ostane upanje, da bo še boljša od sedanjosti ali da vsaj ne bo slabša, upanje pa je najlepše, kar ima človek. Dokler v nekaj upa, ostane v bistvu mlad in ne more biti dočela nesrečen. Zato naj nam novo leto ne ugasne in ne razočara naših upov, če jih že ne bo povsem izpolnilo. Filozofi pravijo, da je upati celo lepše kakor sama izpolnitev upov.

—o—

Gospodarske posledice vojne med Iranom in Irakom

Pozicijska vojna med Iranom in Irakom — kot je videti — ne napoveduje niti zmagovalca niti premaganca, pač pa povzroča žrtve med civilnim prebivalstvom in ogromno gmotno škodo. Zaradi slednje se že zdaj postavlja vprašanje gospodarske obnove po zaključku sovražnosti na fronti.

Gospodarski komentatorji sodijo, da bo sta morala Irak in Iran porabiti za gospodarsko obnovo po vojni na stotine milijonov dolarjev. Slednje pa pomeni delo za velika gospodarska podjetja zlasti iz Združenih držav, Evrope in Japonske, pa tudi iz Sovjetske zveze.

Irak in Iran zaradi gospodarske krize in vojnih izdatkov želita čimprej obnoviti velik izvoz petroleja. Ker so številne njune rafinerije uničene, že pošiljata naročila raznim zahodnim družbam za dobavo petrolejskih črpalk in druge opreme.

V Iraku so na primer iranski bombniki, katere so Združene države dobavile pod šahovim režimom, močno poškodovali petrolejske terminale v krajih Mina Al Bakr ter Hor Al Amaya. Ta terminala je zgradila ameriška družba Brown and Root ter tako lahko računa, da jo bodo Iranci zaprosili za popravila.

Po drugi strani so iraške čete štiri mesece oblegale petrolejske čistilnice v glavnem iranskem petrolejskem mestu Abadanu, kjer so tudi številni obrati uničeni ali poškodovani. Te obrate so projektirali zlasti ameriške družbe Fluor, Irvine in California.

Iranski bombniki so večkrat bombardirali iraške električne centrale. Po sodbi bri-

(Dalej na 7. strani)

DAN EMIGRANTA V ČEDADU

V nabit polni dvorani gledališča Risto-ri je bil preteklo nedeljo emigrantski dan, vsakoletno srečanje beneških izseljencev, ki se ob božičnih praznikih vrnejo za kratek čas v svojo domovino; emigrantski dan pa ni samo prijetno srečanje, je tudi dokaz volje in življenjskosti beneških Slovencev, dokaz kulturne in narodne rasti in vztrajanja, da bi dosegli tudi širši razvoj na gospodarskem in socialnem področju. Ta dan privabi naše ljudi v čedadsko dvorano, vedno pa priključijo tudi številne predstavnike oblasti in družbenih, političnih in kulturnih organizacij. Na letošnjem emigrantskem dnevu so nastopili izključno domačini, najprej sta igrala zabavnoglasbena ansambla Narodna klapa in orkester kantavtorja Checa, sledila je igra snemanje Beneške radiotelevizije, ki jo je napisal Luciano Chiabudini, režiral Adrijan Rustja, izvajali pa so člani beneškega gledališča in beneške folklorne skupine, katera je

za tem imela tudi svoj samostojni prvi nastop. Walter Drescig je v svojem govoru poudaril potrebo po enotnosti za doseg pravic, spregovoril je o socialnih in gospodarskih potrebah beneških ljudi, ki hočejo ostati na svoji zemlji in si ustvariti boljše pogoje za bodočnost, omenil je tudi vprašanje globalne zaščite Slovencev v Italiji in pozval k enotnosti vso slovensko manjšino, zato da bi si z zaščitnim zakonom zagotovil kulturni in tudi gospodarski razvoj. V imenu deželne vlade je pozdravil odbor-rik Gabriele Renzulli, ki je govoril o deželnem zakonu v korist emigrantov, o posegih, ki so predvideni v deželnem razvojnem programu in o postavkah iz osimskih sporazumov, ki dajejo velike možnosti za razvoj teh krajev. Tudi letošnji Dan emigranta je uspel in dokazal visoko stopnjo osveščenosti naših ljudi iz Beneške Slovenije.

Slovenska skupnost v obrambo razlaščenec na Kolonkovcu

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je svojo sejo v ponedeljek, 12. t.m., skoro v celoti posvetil zadnjim dogajanjem na Kolonkovcu, kjer so predstavniki raznih gradbenih zadrug v spremstvu varnostnih organov z buldožerjem nasilno vdrli na kmečka zemljišča in si s tem dejanjem izsilili prevzem nepremičnin ter tako odprli pot gradnji načrtovanih stanovanj.

Razumljivo in povsem upravičeno je, da je takšno grobo ravnanje s tujo lastnino po krivičnem zakonu 865 povzročilo veliko ogorčenje prizadetih lastnikov, nad zemljišči katerih že več kot leto dni visi Damoklejev meč krivičnega in tudi z urbanističnega vidika neutemeljenega razlaščenja. Kmečka strokovna organizacija je proti takšnemu postopanju že protestirala. Toda zaradi izkušenj v preteklosti in izsiljevalnih metod razlastiteljev potrebujejo naši mali kmečki posestniki, ki si v potu svojega obraza in z delom svojih rok služijo vsakdanji kruh z vrtnarstvom in drugimi kmetijskimi panogami, močno, nedvoumno zaslombo najprej vseh manjšinskih dejavnikov in hkrati tudi objektivno razumevanje s strani tistih demokratičnih sil, ki imajo v svojih programih napisano, da se borijo za našega malega delovnega človeka in da priznavajo vlogo zasebne lastnine.

Zgled takšnega enotnega nastopanja v obrambo ogroženih delovnih ljudi pred od-

in dežele. Zato je toliko bolj nerazumljiv in zaskrbljujoč molk glede nameranih razlastitev na Kolonkovcu, kjer gre končno za preprečenje nadaljnega izpodkopavanja kmetijstva pri nas, socialnega obubožanja prizadetih, ki bodo v primeru uresničenja postavljenih načrtov ob delo in za služek.

Tega krivičnega in protisocialnega dejanja ne more opravičiti niti zatrjevanje razlastiteljev in drugih, da bodo tako delavci prišli do cenениh stanovanj, saj je znano, da dejansko takšne »ljudske gradnje« ne stanejo delavcev nič manj kot druga stanovanja na prostem tržišču.

Znano je nadalje, da so prizadeti lastniki zemljišč pokazali razumevanje za potrebe delavcev po stanovanjih in predlagali razne rešitve glede obsega gradbenega področja ter zahtevali izplačilo pravične odškodnine, tj. po tržnih cenah zadevnih zemljišč.

Tržaški občinski svet je lani na pritisk javnosti sprejel resolucijo, ki obvezuje ob-

čino, da pregleda vse načrte PEEP in jih uskladi s stvarnimi potrebami in prenese na področja, kjer bo kmetijstvo najmanj prizadeto. Toda po zadnjih dogodkih zgle-da, da so vsi dosedanji pozivi k pravični rešitvi vprašanja naleteli na gluha ušesa.

Izvršni odbor SSK opozarja, da utegne takšno dvolično zadržanje nekaterih strank biti usodno za bodočnost naših ljudi na Kolonkovcu, ker objektivno odpira pot buldožerjem in žerjavom ter jih pušča na milost in nemilost razlastiteljev.

Izvršni odbor SSK je po izčrpnih razpravi o nastalem položaju, ki se je v ponedeljek, še bolj zaostril, prišel do zaključka, da je treba čimprej nekaj odločnega in konkretnega narediti v obrambo razlaščenec na Kolonkovcu danes, jutri morda pri Sv. Ivanu, na Opčinah ali kje drugje. V ta namen predlaga kot prvi korak enoten nastop vseh slovenskih občinskih svetovalcev v tržaškem občinskem svetu, izvoljenih na listah SSK, KPI in PSI. V primeru, da takšna akcija ne bi zadostovala ali pa da se ne bi mogla uresničiti, si izvršni odbor SSK pridržuje možnost poziva na vodstva vseh demokratičnih političnih sil, zastopanih v tržaškem občinskem svetu oziroma samostojnih pobud, če bi se druge politične sile ne hotele pozivu odzvati.

Bo lepa Vida ogoljufana?

Devin, zadnji obronki zahodnega slovenstva, dom lepe Vide. Lepe Vide, ki jo je črn zamorec ogoljufal. Obljubljal ji je življenje brez skrbi v španski deželi. Verjela je Vida, verjela lepim besedam, da bo njeno življenje boljše, srečnejše, a kljub besedam, nekdanj izgovorjenih, ko so še imele neki pomen, še posebno, če so bile izgovorjene od javnih predstavnikov, kot je bil tudi zamorec, je doživela, da sta bili njeno hrepenenje, njena težnja po boljšem, ogoljufani.

Vsaj pet let je minilo — bilo je ob 10-letnici »Fantov izpod Grmade« — ko je vidni predstavnik občinske uprave obljubil, da bo staro šolsko poslopje služilo kulturnim namenom, da bodo v njem prostori za razna društva in za nekatere decentralizirane občinske urade, ko bo dograjena nova šola. To obljubo so potem razni predstavniki ponovili ob najrazličnejših prilikah, volitvah, predavanjih na srednji šoli »Igo Gruden« itd. Devinci in okoliški ljudje smo

se že nekako sprijaznili, da bomo tudi v Devinu kdaj dobili primerne prostore, predvsem za našo kulturno dejavnost. Prav krvavo potrebna bi bila dvorana (v vsej občini ni namreč niti ene primerne dvorane), ki bi lahko služila za kulturne prireditve, koncerte, dramske predstave itd. Telovadnica v Nabrežini lahko le za silo rešuje pomanjkanje takih prostorov. Zdaj, ko je nova devinska osnovna šola dograjena (pravijo, da bo uporabna z letošnjim aprilom) smo se oddahnili, začeli smo verjeti, da bo končno šola kdaj služila tudi za kulturno dejavnost.

Upanja so splahnela, ko se je zvedelo, da namerava občinska uprava odstopiti devinsko šolo deželi, da bi v njej dobili prostore dijaki mednarodnega šolskega zavoda Združenega sveta. Devin je bil namreč že pred mnogimi leti izbran za četrti sedež te mednarodne ustanove. Določeni so bili tudi prostori, kjer naj bi bili nastanjeni dijaki. Govorilo se je o vojašnici finančnih stražnikov, o delu Plesove posesti, o »hiši za goste«, ki bi jo baje dal na razpolago devinski princ Thurn Taxis, ki je tudi ponudil večje zemljišče v Črničju, da bi si tu lahko ta mednarodna ustanova uredila primerne prostore, take pač, kot bi lahko ustrezali takemu zavodu, ki nedvomno deluje na zelo visoki kulturni ravni, četudi je v bistvu višja srednja šola (v naših razmerah bi odgovarjala 4. in 5. razredu liceja).

Na zborovanje v sredo, 7. januarja, so bili najprej vabljeni predstavniki vseh društev, ki imajo svoj sedež v Devinu. Govorili naj bi o najemu osnovne šole in o »Bridarjevi hiši« ter lopi na vrtu, ki naj bi ju popravili, da bi lahko služili kulturnim namenom. Občina, ki ima za popravilo teh stavb na razpolago samo 30 milijonov, raču-

(dalje na 6. strani)

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

priredi

V NEDELJO, 18. 1. 1981

BOŽIČNI KONCERT

V ZUPNIJSKI CERKVI V MILJAH ob 16.

uri in v GLEDALIŠČU F. PREŠEREN V

BOLJUNCU ob 18. uri

pustom je primer miljske ladjedelnice Alto Adriatico, za rešitev katere so se zavzele politične sile in sindikalne organizacije ter izvoljena telesa, od občin do pokrajine

Tržaški pevci v Vipavi

V nedeljo, 11. t.m., sta nastopila v župnijski cerkvi v Vipavi združeni otroški in mešani pevski zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Oba zbora sta se predstavila s sporedom božičnih pesmi, z istim, kot smo ga slišali teden prej v stolnici sv. Justa v Trstu. Združeni otroški zbor, ki ga sestavljajo pevci iz Bazovice, z Opčin in iz Križa, je vodil Franc Pohajač, na harmonij pa je spremljal Tomaž Simčič. Odraslim pevcem je dirigirala Nada Žerjal

Tržaški pevci so za to priložnost povabili medse Franca Gačnika, župnika v Stranjah pri Kamniku, ki je podal božično misel. Med nastopom otroškega zbora so vez-

no besedilo prebrali sami otroci, med koncertom pa je sodeloval kot napovedovalec tudi Marjan Kravos. Po koncertu so pevce povabili na zakusko v stavbo Malega seme-nišča, kjer jim je ravnatelj Renato Podbersič orisal zgoodvino, pomen in delovanje te ustanove.

Pevci tržaške Zveze cerkvenih pevskih zborov so z božičnimi pesmimi nastopili v Sloveniji že večkrat, tako pri sv. Petru v Ljubljani, v Hrenovici in na Vrhniki, kar je gotovo hvalevredna pobuda. Naj omenimo, da bodo ta koncert izvedli do nedelje tudi v stolnici v Miljah in v gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu.

Slovenska problematika v goriškem občinskem svetu

Na zadnji seji v lanskem letu je občinski svet v Gorici razpravljaval o programskih izjavah, ki jih je podal goriški župan dr. Antonio Scarano, v katerih so zapopadene v glavnem smernice delovanja sedanjega občinskega odbora in občinske uprave v nadaljnjih petih letih; debata je bila precej dolga in vanjo so posegli številni občinski svetovalci vseh strank, tako opozicije kot onih strank, ki sestavljajo večino v goriški občini. Tudi slovenska problematika je v tej debati prišla do izraza, tako od opozicijskih strank (komunistov, liberalcev in misovcev) kot od načelnika svetovalske skupine Slovenske skupnosti dr. Andreja Bratuža. Za komuniste je govoril svetovalec Ace Mermolja, ki se je dotaknil vprašanj v zvezi z delovanjem rimske komisije, ter izrazil željo, da bi sedanji odbor bolj konkretno pristopal k reševanju vprašanj, ki zanimajo tudi slovensko narodno skupnost. Liberalec Fornasir je dejal, da je za izglasovanje okvirnih zakonov za zaščito slovenske manjšine, misovec Coana pa je bil proti dvojezičnosti. Najdaljši in zelo poglobljen je bil govor svetovalca Slovenske skupnosti dr. Bratuža, ki se je dotaknil praktično vseh vprašanj, ki se tičejo naše narodne skupnosti. Najprej je opredelil stališča SSK do novega odbora, v katerem je Slovenska stranka zastopana z odbornikom dr. Paulinom; to lahko smatramo za velik uspeh vseh goriških Slovencev, saj s svojo neposredno prisotnostjo lahko učinkovito posredujemo in skratka soodločamo tudi o vprašanih slovenske narodne skupnosti. Zavzel se je nadalje za to, da bi Gorica v deželnem merilu zadobila vedno bolj važno mesto in podčrtal vlogo, ki jo ima Gorica kot obmejno mesto; to se pravi mesto,

ki sodeluje z občinami na drugi strani meje in tako ustvarja dobrososedsko vzdušje in podpira vsa prizadevanja, da bi bila naša meja zares odprta ob stičišču dveh držav, ki imata samostojen družbeni ustroj in različno kulturo. Omenil je nadalje glavne gospodarske in socialne probleme in pri tem zaželel, da bi nova občinska uprava upoštevala tudi specifične potrebe slovenske narodne skupnosti in se borila za ohranjanje ter krepitev teh značilnosti. Zahteval je tudi, da bi občinska uprava podprla dosego globalnega zaščitnega zakona in uresničila še druge pobude za uveljavitev slovenske manjšine na Goriškem, zlasti na področju dvojezičnosti; postavil je tudi zahtevo po večjem zastopništvu Slo-

vencev v raznih komisijah, še posebej v mešanih komisijah za odnose s Slovenijo. Opozoril je tudi na vprašanja kulture in šolstva, urbanistike in javnih del, glede katerih je še posebej poudaril, naj se uresničujejo samo, če so za to dani pravi pogoji in stvarne potrebe. Ob zaključku se je tudi župan Scarano dotaknil vprašanj slovenske narodne skupnosti in dejal, da je potrebno narediti vse, da se ta skupnost ohrani in razvija, kajti mesto Gorica vsebuje tudi bogastvo jezikovno in kulturno mešanega mesta; obubožanje ene izmed komponent pomeni hkrati obubožanje tradicij omike in kulture, ki so značilnost goriškega mesta. Te izjave so za goriške Slovence važnega pomena in nam dajejo upati, da se tudi v vodilnih goriških političnih in gospodarskih krogih, zavzemajo stališča, ki so nam samo v prid. Dolžnost nas vseh je, da po svojih močeh prispevamo k vedno boljšemu razvijanju odnosov med manjšinskim in večinskim narodom.

Sestanek somišljenikov slovenske skupnosti v Krminu

Ob novem letu se je krajevnemu odboru Slovenske skupnosti v Krminu zdelo primerno, da skliče, posvet somišljenikov tako, da se lahko smotrno postavijo temelji za nadaljne politično delo Slovencev v tem predelu goriške pokrajine.

Sestanka so se udeležili številni Slovenci s celotnega krminskega področja, kar tudi dokazuje življenjskost tega predela, ki ga je centrala v preteklosti nekoliko preveč zanemarjala.

Uvodno poročilo je podal Jožko Sirk, ki je prikazal zadnje obdobje, zlasti v luči delovanja odbora Slovenske skupnosti, ter nakazal probleme in predlagal nekatere re-

šitve, ki so bile predmet konkretne debate in tudi osnova za sprejetje nekaterih stvarnih sklepov.

Gradimir Gradnik je prikazal posebej še obdobje in okoliščine zadnjih upravnih volitev, na katerih so krminski Slovenci dosegli izvolitev svojega predstavnika, ki je sedaj občinski odbornik. To je Franc Kenda, ki je tudi prisostvoval temu sestanku.

Tajnik Sirk se je poleg drugega spomnil tudi preminulega Ivana Prinčiča ki je bil dolgo let v prvih vrstah boja za slovensko šolo, slovensko stranko in sploh kar se slovenskega življa tiče na Krminskem. V veliko čast je bilo prisotnim, da je sestanku prisostvoval njegov sin Stanko Prinčič, ki se je tudi vključil v okvir Slovenske skupnosti in ji bo pomagal, seveda kolikor mu bodo poklicne obveznosti dopuščale.

Iz razprave je bilo razvidno zadovoljstvo nad ravnanjem, ki ga je imela sekcija SSK v Krminu ob zadnjih volitvah, ko je dosegla konkretne rezultate, čeprav vezana na majhno število glasov, s katerim nismo dosegli samo občinskega odbornika, marveč imamo sedaj Slovenci svoje predstavnike v vseh občinskih komisijah. Tako je bila že imenovana občinska komisija za
(dalje na 6. strani)

Za izgradnjo avtoceste do Razdrtega

Na svoji zadnji seji je občinski odbor v Gorici sklenil, da bo v dogovoru s trgovinsko zbornico zahteval pri Evropskem skupnem tržišču, naj financira gradnjo avtoceste, ki bo povezovala Novo Gorico z Razdrtim, to je s cestnim križiščem, kjer se ena cesta odcepi proti Trstu, druga pa po že dograjeni avtocesti do Ljubljane. Izgradnja tega odseka (približno 60 km) je velikega, naravnost življenjskega pomena za obe Gorici: po eni strani bi pomenila hitro povezavo med Soško dolino (kjer so med drugim tudi važni industrijski obrati) po Vipavski dolini z Ljubljano in Kopro, po drugi pa tudi najhitrejši in najbolj naravni priključek z obmejno postajo v Vrtojbi oz. Štandrežu, od koder je že speljana avtocesta do Benetk in dalje v notranjost Italije. V Gorici so vložili veliko truda in tudi javnega denarja, ki je dospel iz državne blagajne, zato da bi zgradili obmejne objekte, ki so med najmodernejšimi v deželi in ki bi zagotavljali pospeševanje in ohranitev blagovne in trgovinske izmenjave med Italijo in Jugoslavijo ter vzhodnimi državami, obenem bi pospeševali tudi turizem med temi deželami. Vodilni goriški krogi so se v dogovoru z državnimi oblastmi

že pred več leti odločili za politiko odprte meje in čim večjega sodelovanja med italijansko in jugoslovansko državo, kar so vsi vedno ugodno ocenjevali in kar je bilo tudi potrjeno v Osimskih sporazumih; zato so danes vsa prizadevanja usmerjena v to, da bi čim bolj izrabili te skupne dosežke in izkoristili bogastvo, ki ga predstavlja odprta in prijateljska obmejna politika; z izgradnjo celotnega odseka avtoceste do Razdrtega

Izdana brošura o Soči

Ob koncu decembra so na sedežu pokrajinske uprave v Gorici predstavili knjižico z naslovom »Isonzo«, ki jo je izdala goriška »Italia nostra« pod pokroviteljstvom goriške pokrajinske uprave. Gre za 30 strani obsegajočo brošuro o Soči, vsebuje precej fotografskih posnetkov te edinstvene in ene izmed najlepših rek; poleg teh še kratek geografski opis, zgodovinski pregled in opis gospodarskih dejavnosti in objektov, ki so povezani s to reko, prevladujejo pa fotografski posnetki, tudi taki, ki

jih nismo navajeni videti vedno in ki odkrivajo neizmerne lepote Soče. Izdali so 3200 izvodov, od katerih je dve tretjini odkupila pokrajinska uprava, zato da bi jih razdelili dijakom in profesorjem tretjih razredov srednjih šol na Goriškem; ta pobuda je zelo koristna, saj bo knjiga lahko služila kot pripomoček pri spoznavanju domačih krajev in lepote te »bistre hčere planin«; škoda le, da ni v brošuri vsaj kratkega povzetka tudi v slovenskem jeziku.

Odprta knjižnica Damira Feigla v Gorici

V nekdanjem Šolskem domu v ulici Croce so v petek, 9. januarja, odprli prostore knjižnice, ki nosi ime Damira Feigla; nova ljudska knjižnica razpolaga s štirimi prostori, je v prvem nadstropju stavbe, kjer imata svoj urad Zveza slovenskih kulturnih društev in svojo šolo Glasbena matica; v knjižnici je na razpolago nad 6500 knjig in je odprta od ponedeljka do petka (10.30 - 16.19). Odprtje te knjižnice pomeni obogatitev za slovensko kulturo na Goriš-

SESTANEK SOMIŠLJENIKOV SLOVENSKE SKUPNOSTI V KRMINU

● nadaljevanje s 5. strani

kulturo in šolstvo in v njen predstavljata Slovensko skupnost Edi Keber in Vanda Gradnik. Tudi za naslednje komisije bo odbor SSK imenoval svoje člane.

Na drobno so razčlenili položaj ob volitvah v rajonske konzulte in se odločili za svojo samostojno pot, torej za svoje kandidate. Seveda bo od nadaljnjega razvoja odvisno, kakšno bo dokončno stališče, ki ga bo odbor zavzel zate volitve, ki bodo konec januarja.

Ob sklepu so se domenili še za sestavo dveh notranjih komisij; za šolstvo in kulturo, ki jo je sestavlja šest članov in gospodarsko-kmetijsko komisijo z desetimi člani.

Izvolili so tudi nov odbor krminske sekcije Slovenske skupnosti, v katerem je sedem članov.

Ves potek posveta je prevevala resnična volja po konkretnem delu in konkretnih rezultatih, kar je pravzaprav odlika naših briških ljudi na sploh; poudariti gre tudi nadvse zadovoljivo prisotnost in angažiranost mladih članov, kar je brez dvoma jamstvo za nadaljnje samostojno politično življenje slovenske manjšine v tem predelu goriške zemlje.

kem, saj bo nedvomno opravljala visoko kulturno in narodno poslanstvo, je pomemben kulturni dogodek zadnjih let v Gorici, kar je pokazala tudi velika udeležba na otvoritveni svečanosti. Prisotni si bili za goriško občinsko upravo odbornika Paulin in Drufuca, pokrajinska odbornica Marija Ferletič, generalni konzul SFRJ Štefan Cigoj, ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani Tomo Martelanc, predsednik Kulturne skupnosti Slovenije Ivo Tavčar, tajnik SKGZ za Goriško Aldo Rupel, predsednik NSK v Trstu Franc Škerlj, ravnatelj goriške državne knjižnice Silvestri, zastopniki goriškega muzeja in knjižnic z obeh strani meje ter še številni predstavniki organizacij. Uvodni govor je imel tajnik

ZSKD Marko Waltritsch, ki je pojasnil namene in cilje, ki si jih je zastavila goriška ljudska knjižnica Damira Feigla; poleg tega, da je knjižnica na razpolago za izposojanje knjig in informacije s tega področja, je njen namen tudi predstavljati pisatelje, nove knjižne izdaje in prirediteljati tudi knjižne raztave. Tajnik ZSKD se je zahvalil vsem, ki so v povojnem in sedanjem času pomagali pri urejanju in razvoju knjižnice in Pavlini Komelovi, Ljubki Šorlijevi, Goriškemu muzeju ter knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici, ki so posodili del ekspanatov za razstavo o delu Damira Feigla, ki so jo ob tej priložnosti priredili. Razstava, ki sta jo uredila Marjan Breclj in Marko Waltritsch, je bogata in zanimiva: razstavljena so vsa Feiglova dela, njegove objave v časopisih in revijah, razni spisi in še vrsta materiala iz njegove zapuščine.

Decembrska številka »Sodobnosti«

Decembrska številka Sodobnosti se začneja z esejem Kajetana Koviča »France Prešeren ali Kako biti pesnik«, v katerem opozarja na Prešernov pomen v današnjem času ali bolje rečeno na njegovo aktualnost v naših dneh. Predvsem naglašajo njegovo neretoričnost, njegov tenkočutni posluš za mero, njegovo družbeno kritičnost, njegovo občutljivost za nacionalno vprašanje. V Prešernovi poeziji odkriva klasično ravnotežje: »kljub močni prizadetosti nikoli zgolj slepo čustvo, ampak zmeraj tudi njegova pregledljivost; kljub velikemu miselnemu potencialu nikoli pusto splošno dociranje, ampak osebno spoznanje; kljub izjemnemu oblikovalnemu daru in znanju nikoli zgolj prazna, sebi zadostna oblika«, pravi Kovič. »Cepprav je pripadal romantični dobi, ki je na mnogih mestih opazno zaznamovala njegovo poezijo, ga opisana uravnoveženost od čiste romantike odmiha. Lahko bi rekli, da je šel kot romantik v korak s časom in krčil pota v prihodnost, hkrati pa je njegovo delo velika sinteza klasičnega«.

Koviču bi lahko očitali samo to, da vidi okrog Prešerna in zlasti pred njim preveč praznine in

da preslabo razločuje med literaturo in politiko. Kajetan Kovič je prevedel za to številko tudi nekaj Prešernovih v nemščini napisanih sonetov. Prevodi so spretni in lepi. Dobro posnema v jeziku in slogu Prešernove slovenske pesmi.

Luko Paljetak piše o odnosu med Prešernom in Primicovo Julijo ter je tudi sam prevedel nekaj Prešernovih gazel v hrvaščino. Oba prispevka o Prešernu sta v zvezi s 180. obletnico Prešernovega rojstva.

Janko Kos objavlja v tej številki Sodobnosti esej »Avantgarda in Slovenci«. Ta avantgardizem se nanaša seveda na nekatere revije in skupine v povojnem slovenskem literarnem življenju. Kos trdi med drugim: »Podobno kot evropska tudi slovenska avantgarda iz splošno znanih razlogov in ne samo zaradi svoje sorazmerne nerazvitosti, neobsežnosti in zavrtosti seveda ni dosegla glavnega cilja — radikalno preustvariti razmerje med družbo, umetnostjo in tako imenovanim »življenjem«.

Iz italijanščine je preveden esej oziroma referat kritika Giacinta Spagnolettija »Roman "anticipacije" od osemnajstega stoletja do danes«. Dušan Ludvik je prevedel nekaj pesmi avstrijskega trubadurskega pesnika Waltherja von der Vogelweide, uvodni esej pa je napisal Anton Janko.

Tone Partljič zaključuje v tej številki novelo »Dan, ko so pokopali Ivana Kebriča«, v kateri je očitno želel prikazati podobo današnje slovenske družbe izobražencev. V tej številki najdemo tudi pesmi Ervina Fritza in Jaša Zlobca. Lepo presenečenje te številke pa so pesmi mlade Silvane Palletti iz Režije v tamkajšnjem narečju. Esaj o njej pa je napisal Milko Matičetov. Na koncu je objavljeno še polemično pismo Dušana Mevlje v zagovor Bena Zupančiča in dopis Danila Lokarja, v katerem popravlja netočnosti v neki kritiki o svoji knjigi novel.

—o—

CIGANSKA REVIJA

Le malokomu je znano, da izhaja tudi v Italiji in sicer v Rimu posebna revija za študije o Ciganih. Imenuje se »Lacio Drom« in izhaja vsak drugi mesec in to že 16 let. V zadnji, t.j. septembrski in oktobrski številki je objavljen tudi prispevek Borisa Pahorja in sicer odlomek o usodi Ciganov v nemškem koncentracijskem taborišču Struthof, kot jo je Boris Pahor sam spoznal in opisal v svojem romanu »Nekropola«, ki je izšel, kot znano, pred 13 leti pri mariborski založbi Obzorja in potem še v samozaložbi.

M. T.

BO LEPA VIDA OGOLJUFANA?

(nadaljevanje s 4. strani)

na, da bo dežela popravila obe podrtiji, če ji bo dala v najem staro devinsko osnovno šolo. Naj povemo, da sta obe stavbi, ki ju vsi Devinčani dobro poznamo, neprimerni za večje kulturne pobude. Dovolj je, če povemo, da ima »Bridarjeva hiša«, ki je pod zaščito urada za umetnost, sobe z nizkim stropom. Vsa društva se zato ne morejo zadovoljiti samo s to zasilno rešitvijo. Odlično pa bi rešila vse probleme stara osnovna šola, saj bi v pritličnih prostorih med drugimi uredili manjšo dvorano.

Slišali smo očitke, da ne maramo, da bi se v Devinu končno nekaj spremenilo na bolje s prihodom te mednarodne šolske ustanove. Ta bo baje prinesla določen zaslužek vasi, njena največja značilnost pa bi bila v kulturni obogatitvi, ki bi je bilo deležno naše okolje. Vsa društva so javno in večkrat izjavila, da se s to pobudo popolnoma strinjajo, da nimajo kaj pripomniti, ne razumejo pa, kako da ni mogoča nobena druga rešitev, kot ta, izsiljena in očitajoča, češ Devinčani si boste sami krivi, če ...

Člani prosvetnih, pevskih in športnih

društev in mnogi vaščani pa ne morejo sprejemati teh podtikanj. Sprašujemo pa se: Kdo je predlagal devinsko šolo? Ali ne obstaja kaka druga, tudi primernejša stavba, ki ne bi potrebovala tolikih in tako dragih popravil in bi bila zato primernejša za potrebe tega mednarodnega zavoda. Obstaja namreč občutek, da je vse skupaj načrtno, da nas hočejo izriniti, kajti kljub obljubi, da bo po kratkem obdobju ta mednarodni zavod zapustil šolsko poslopje, se sprašujemo, kdo bo tisti gospodar, ki kljub razsipnemu bogastvu zabije v šolo stotine milijonov, a jo po dveh letih zapusti, ker je tako napisano v pogodbi, in jo pusti na razpolago tistim društvom, katerim je bila obljubljena.

Poleg tega so si vsa društva na jasnem, da je šola vsekakor neprimerna za tako zahtevno in kvalitetno zamisel, kot je ta mednarodni šolski zavod. Staro šolsko poslopje namreč ne more odgovarjati sodobnim potrebam in zato je vsako modrovanje, češ da brez te šole zavod ne more pričeti s svojim delom, navadno izsiljevanje.

Sodobno kmetijstvo

PREBAVNE MOTNJE PRI GOVEDU

Motnje prebave pri govedu nastajajo velikokrat tudi zaradi obroka, ki povzroča izrazito lužnato ali alkalno reakcijo v ampove vsebine. Gre za obrok s preveliko količino beljakovin ali pa za higiensko opo- rečen, pokvarjen obrok. Te motnje le redko terjajo pogin ali zakol v sili, saj poteka- jo prikrito, komaj zaznavno, pa vendar povzročajo vrsto zdravstvenih in gospodar- skih posledic, kot so padec mlečne proiz- vodnje in odstotka mlečne tolšče, nezado- voljivo priraščanje mlade živine, dolgotraj- ne plodnostne motnje pri plemenicah, zvr- gavanje, pogostno zaostajanje trebila, ne- popolno vračanje maternice v običajno stanje, involucijo maternice in njeno vne- tje, težave pri obrejitvi, motnje v dejavnosti jajčnikov, neustrezno kakovost seme- na pri bikih, okvare jeter in drugih notra- njih organov.

Navadna alkalna indigestija v zvezi s pretiranim pokladanjem beljakovin in hkrati premajhno količino lahko prebav- ljivih ogljikovih hidratov (škroba v obro- ku) je sorazmerno redka, saj v ampova vse- bina v tem primeru ni pokvarjena, vendar je prehod h gnitju skoraj zanesljiv, če o- broka ne spremenimo pravočasno. Nastaja predvsem pri molznicah pri preusmeritvi na veliko mlečnost in pri bikih plemenja- kih, ki naj bi ob pokladanju beljakovinskih koncentratov hitreje priraščali in dajali kakovostno seme. Do alkalne indigestije pa lahko pride tudi ob naglem prehodu na bujno spomladansko pašo, bogato z belja- kovinami, zlasti če je v zimski krmi teh manjkalo. V takih okoliščinah mikroorga- nizmi v vampovi vsebini ne morejo izločiti velikih količin amonijaka, ki se sprošča ob razkroju beljakovin še posebej, če je v o- broku premalo ogljikovih hidratov. Zmanj- ša se dejavnost mikrobov, ki razkrajajo ce- lulozo in izkoriščajo amonijak. Zato prese- žek amonijaka stopnjuje alkalno reakcijo daleč čez normalno. V lužnatem okolju se amonijak izdatneje resorbira in njegova koncentracija naraste tudi v krvi. Ko ta prekorači detoksikacijsko zmogljivost jeter, se organizem zastruplja. Podobno je pri zastrupitvi s sečnico, le da v tem primeru, pri nestrokovni uporabi, živali poginejo že v pol ure.

Pri indigestiji pride do zmanjšanja mlečnosti, živali so zmeraj otožne, med hojo se opletajo in veliko poležavajo, ješ- čnost se zmanjša, prežvekovanje je leno- bno. Pojavita se tudi driska in napetost. Pri razpoznavanju bolezni si pomagamo s podatki o prehrani in, če treba, s kemično analizo otroka. Pomembna je preiskava v ampove vsebine, katere PH je normalno pod 7 rahlo kislja, kar je iznad, je izrazito lužnata. Upoštevati je tudi morebitno gni- lobno indigestijo, ki je tudi alkalna, a jo spremljajo izrazitejša bolenzenska zname- nja, nadalje na v ampovo acidozo, pa tudi na morebitno vnetje trebušnice zaradi ko- ničastih tujkov.

Nenaravno razkrajanje v ampove vsebi- ne povzroča pokvarjena hrana, močno o- kužena z lažno mlečnokislinskimi in gnilo- bnimi bakterijami. Najpogosteje gre za ne-

ustrezno fermentirano nagnito silažo z re- akcijo PH nad 5 — primerna je 3,5 do 4,5 — nadalje za plesnivo seno, nagnito repo, peso ali krompir, vzrok pa je tudi hudo u- mazana voda. Tudi pri gnilobni indigestiji je obilica beljakovin pomemben dejavnik za lužnato reakcijo v ampove vsebine. Gni- lobna indigestija večkrat nastane iz lužna- te in celo iz kisle, ki jo spremlja dolgotraj- no vnetje in razkroj v ampove sluznice. Tu- di pri gnilobni indigestiji so bolezenska znamenja raznoliva, vendar izrazitejša kot pri navadni alkalni, pa tudi pogosto komaj zaznavna ali docela nezaznavna. Včasih o- pazimo le zmanjšano ješčnost, padec mle- čne proizvodnje za 30 do 50 odstotkov in znamenja raznolika, vendar izrazitejša kot v krvnem obtoku, boleča oteklina jeter, delna ohromitev okončin in krči. Živina plega, plemenjaki dajejo seme slabe ka- kovosti, pri plemenicah pa ugotavljamo huda vnetja vimena.

Pogosta so trdovratna vnetja materni- čne sluznice, značilna po obilnem sluzasto gnojnem izcedku, ki ga opazimo, zlasti ko živali ležijo, zaostajanje trebila, zapoznela in nepopolna involucija maternice in trdo- vratne plodnostne motnje.

V ampova vsebina je rjavo ali rjavoze- leno obarvana in diši po plesnivem oziroma po nagnitem, je vodena ter polna plinskih mehurčkov. V obarvanem razmazu prevla-

dujejo gnilobne bakterije, količina amoni- jaka je močno povečana, količina maščo- bnih kislin pa zmanjšana.

S spremembo obroka dosežemo učinek tako pri alkalni kot pri milejši gnilobni indigestiji. Primerno je pokladanje lahko prebavljivih ogljikovih hidratov, na primer pesnih rezancev, škrobnih koncentratov, pese, korenja, zmanjšati pa je treba tudi delež beljakovin. Večamo pa obrok dobre- ga sena. V hujših primerih lužnato vampo- vo vsebino nevtraliziramo z razredčenimi kisljinami, na primer z mlečno 50 do 70 ml 90% kisline v 10 litrov vode, ali očetno 500 ml 80% v 15 litrov vode. Ko se PH urav- na, damo živalim po sondi dva do pet litrov v ampove vsebine, zdrave pravilno krmle- ne živali. V hujših primerih vzbrizgamo živali v mišice antihistaminike, sredstva za krepitev srca in poživljanje krvnega ob- toka ter kalcijeve in magnezijeve priprav- ke z glukozo.

Pri hujši gnilobni indigestiji uničimo gnilobno mikrofloro v vampu, ki je povzro- čila razkroj vsebine, z antibiotiki. Dajemo jih z vodo ali močnimi krmili po 5 do 10 g dnevno nekaj dni zapored. Pri tem pa mo- ramo biti zelo previdni, da ne uničimo nor- malne mikroflore. Zato je bolje oskrbovati živali z v ampovo vsebino zdravih, pravilno krmljenih živali. V izjemno hudih primerih odpremo vamp in pokvarjeno vsebino nadomestimo z 10 litri v ampove vsebine zdra- ve živali, z enim ali dvema vedroma lane- ne sluzi z drobno narezanim senom.

Gnilobna indigestija je pri nas, zlasti pozimi, zelo pogosta in povzroča veliko škodo.

Z.T.

Gospodarske posledice vojne med Iranom in Irakom

(Nadaljevanje s 3. strani)

tanske družbe za plinske turbine John Brown Company je bil uničen iraški elek- trični potencial za milijon kilowatov. Bri- tanska družba je iraški vladi že ponudila nove generatorje.

Tako v Iraku kot v Iranu so bile poško- dovane številne črpalne naprave v petro- lejskih vrelcih. Iraške oblasti so pred krat- kim povabile zahodne družbe na javno dražbo za dobavo opreme v vrednosti dveh milijonov in 400.000 dol. Očitno gre pred- vsem za petrolejske vrelce v severnem Ira- ku na področju Kirkuka.

Nekatere zahodne družbe niso preveč navdušene za kupčije z Iranom. Bojijo se, da po mohamedanski revoluciji ne bodo do- bile plačila za javna dela, kot se je zgodilo nekaterim italijanskim podjetjem.

Omenjene nevarnosti menda ni v Ira- ku. Iraški uvoz bo baje letos dosegel 16 mi- liard dolarjev. Tolikšen je bil uvoz Irana iz zahodnih držav leta 1978, ki je bilo zad- nje leto šahovega režima.

Kljub vojni in iranskim bombardira- njem se je večje število zahodnih podjetij lanskega novembra udeležilo velesajma v Bagdadu. Močno je bila zastopana zlasti Velika Britanija, ki je razstavljalna 50 od predvidenih 61 artiklov. V bližnji bodo- nosti bodo Angleži poslali v Irak kar 6 tr-

govinskih odposlanstev. Zahodne družbe so pripravljene znova investirati v iraško pe- trolejsko industrijo, ker je Irak menda po zalogah petroleja drugi na svetu, takoj za Saudsko Arabijo. Za badevne operacije se zanimajo podjetja BP, SHELL in ELF AQUITAINE ter razne japonske družbe.

V Iranu pa so menda najbolj aktivni Sovjeti kljub ideološki polemiki med iran- skimi in sovjetskimi vodilnimi krogi. So- vjetski veleposlanik v Teheranu je pretek- li teden objavil, da Moskva in Teheran pri- pravljata nove načrte za sodelovanje na

Poravnajte naročnino!

energetskem področju. Sovjeti so priprav- ljeni poskrbeti za specializacijo iranskih tehnikov, potem ko so zahodni specialisti zaradi revolucije zapustili Iran.

Iran se obrača tudi na Zahod ter v Lon- donu vedo povedati, da skuša v prvem tri- mesečju letos izvoziti milijon sodov petro- leja na dan. Oporišče za izvoz naj bi bil otok Harg v Perzijskem zalivu.

Iranske oblasti so tudi pripravljene da- ti zahodnim ladjarjem posebno odškodnino za nevarnost, katero tvegajo s prihodom v Perzijski zaliv zaradi iraško-iranske vojne.

MOSOLIMPIADA 80

0000 SAŠA RUDOLF 000000000000 15 0000

Ostankino, 20. julija 1980

Prvi tekmovalni dan na igrah 22. olimpiade, toda športni program ni kaj mika-ve, vse — vsaj v dopoldanskih urah — kaže, da smo komaj pri ogrevanju in da igre še niso v polnem stekle. Nekaj ur prostega časa, torej, za ogled stalne razstave dosežkov sovjetske stvarnosti le nekaj sto metrov od hotela Kosmos.

Že pri postaji podzemne železnice naitimo na reko Moskovčanov, ki so tudi namenjeni v isto smer, na sprehod ob toplem soncu in ogled razstave. Seveda pa smo mi privilegirani gostje, saj nas domačini takoj prepoznajo za tujce in tako kaj kmalu nastane vrzel med našo skupinico in množico. Pri vходу nam ni treba čakati vrste, plačati vstopnice, takoj nam je na voljo vodič in mali avtobus, ki nas bo popeljal od paviljona do paviljona. Čeprav bi si raje na lastno pest ogledali razstavo, nam je vodič vsaj na začetku dobrodošel.

»Še pred dobrimi 40 leti so bile tu vzorne kmetije, zdaj pa imate pred seboj pregled nad dosežki in uspehi sovjetskega gospodarstva, znanosti in drugih dejavnosti.«

S temi besedami nas vodič sprejme pod svoje okrilje, da bi nam razkazal VDNH, kar je kratica razstavnega prostora. Že sam vhod na razstavišče z na desetlinami paviljonov, porazdeljenih po ogromnem, več deset hektarov razsežnem in skoraj pikolovsko urejenem parku, je impozanten. O estetskem okusu arhitektov bi sicer imeli pomisleke, vendar je jasno, da so graditelji dobili nalog, naj se gospodarske dejavnosti tudi iz arhitektonskega vidika prikažejo v strogem socialističnem realizmu, ki je tako zelo podoben impozantni, težki arhitekturi Hitlerjeve Nemčije in Musolinijeve Italije.

Medtem ko se peljemo od paviljona do paviljona, vodič pa nas opozarja na tiste, ki so še posebej vredni ogleda, spremlja naše potovanje na stotine stebrov in stebričkov, marmornatih in pozlačenih, panojev in kipov, glasba iz zvočnika pa je seveda primerna arhitektoniki. Težki, pretresljivi zvoki, aranžirana folklorna glasba; vse to se meša s simfonijami in koračnicami.

V celoti je VDNH, kratica, ki je za marsikaterega turista neizgovorljiva, saj so skupaj postavljeni štirje soglasniki, spomenik delovnim ljudem, stakanovistom, ki so pripomogli k napredku domovine komunizma.

Povsem nepričakovano zaslišimo preko zvočnika znane prijetne zvoke. S kolegom se spogledava, saj se nama skoraj ne zdi res, zato skupno preveriva. Boris Pasternak, čeprav neposredno, dobiva domovinsko pravico: zvočnik namreč oddaja motiv Lare iz filma Doktor Živago. Kaj kmalu motiv izgine in se preplete v drugega, ki je tudi lahkotnejšega značaja, kar vsaj nekoliko ublaži občutek togosti.

Zadnja postaja, kjer izstopimo, vračali se bomo peš, da se znebimo varstva vodiča, je tik pred najbolj zanimivim, pa tudi najbolj obiskanim paviljonom. Ko ne bi bilo zgovornega napisa COSMOS nad vhod-

nimi vrati, bi paviljon zamenjali za razstavišče rokokoja, tako je namreč celotni paviljon na zunaj načičkan.

Na trgu si ogledamo, moč pa jo je tudi obiskati, raketo z vesoljsko ladjico, obenem pa tri potniška letala vrste Tupolev in Iljušin.

Notranjost paviljona je še zanimivejša. Tu so umetni sateliti za meteorološke raziskave in telekomunikacije, razstavljene so obleke vesoljcev. Za hip se ustavimo pred ladjico, ki je v vesolje popeljala Lajko, nato pred tisto, s katero je odpotoval Gagarin. Tako od zunaj kot od znotraj si je moč ogledati slovite primerke Saljuta in Sojuza.

Kljub ohlajenim odnosom med velesilama in ameriškega bojkotu olimpijskih iger je tu razobešana tudi ameriška zastava. Naslikana je na vesoljski ladji, ki se je — kot znano — priklopila v vesolju s sovjetskimi Sojuzom. Ne gre za makete, pač pa za prave originalne vesoljske ladje, v

katerih manjkajo le precizne elektronske naprave, da bi lahko ponovile potovanja v vesolje.

Tu je torej razstavljen celotna zgodovina sovjetske astronautike, paviljon, čeprav ogromen, pa je že premajhen, da bi ga lahko dopolnili z najnovejšimi dosežki in panoji z napisi in slikami herojev vesoljskih podvigo. Seveda tudi tu kot v vseh ostalih paviljonih ne manjka ogromna, več deset kvadratnih metrov velika slika sedanjega očeta sovjetskega komunizma Leonida Brežnjeva.

(Dalje)

—o—

(nadaljevanje z 2. strani)

WALESA V ITALIJI

ju stavkali dve uri od 12. do 14., ker vlada ni hotela poslati k njim komisije, da bi se pogajala o odprtih vprašanjih. Največja napetost je v mestih Rzeszow, Krosnu in Przemysl v Galiciji, ki meji na Sovjetsko zvezo.

Poljska komunistična stranka je odstranila nekatere režimske prvake, katere so neodvisni sindikati obtožili, da ovirajo njihovo delovanje. Tako sta bila odstavljena prefekt v Torunu ter partijski tajnik v Olsztynu.

— Znaš Jakec, de meni je prou žou, de nisem jest ane sort pisatel al dramaturg, de be lahko napisau ano komedijo al pej opereto.

— Pej kej te je zdej primlo? Zakej be rad pisau operete?

— Zakej! Zatu, ke so ludski prestauniki ku nalašč narjeni za opereto. Samo poslušiš me nomalo! Narprej tisti rdeči brigatisti ugrabijo tistga sodnika jn pole dajo vladi ultimatum, de morejo odpravit tisti pržon, ke se kliče Asinara...

— Ma asinara — kej be blo po slovensko oslarija?

— Mouči jn poslušej! Jn vlada pej odločno reče, de se sez brigatisti ne bo neč glihala, ma de tisto Asinaro so pr vladi že prej misleli odpravit. Se zna, de temi vsi ne verjejo — ma pestimo stat! Ma pole denejo u pržon dva žurnalista, ke jeh sumejo, de jemajo nekej vkep ses teroristi. Jn vsi: vlada, stranke, žurnalisti jn RAI se prdušajo, de teroristam ni smet dat nobene velave, neč pravet od njih deklaracij jn njih propagande. Vsi strašno odločni jn neč pardona. Jn pole

ti grejo ani avokati na obisk h tistem zaprtem kapotam od rdečih brigad, h tistmi Curcioti jn ti pridejo nazaj z ano deklaracijo, ke Curcio naroča, nej tistga sodnika spestijo. Jn avokati dajo to deklaracijo ANSI jn ta da to reč vsem časnikam jn RAI jn televiziji. Pole ti grejo radikalci u pržon u Trani se poment ses tistmi brigatisti, ke so u tistmi pržoni nardili tisti rebeljon. Jn ti pridejo nazaj sez anem komunikejem od brigatistov, ke tudi pride u časnike. Narlepše je pej tu, de tista dva žurnalista sta ostala u pržoni, ke jeh sumejo, de jemasta nekej sez brigatisti.

— Taku de tista odločnost pruti brigatistam ni derala nanka štirindvajsti ur?!

— Ma ti povem še nekej. Zastran tistga ugrabljenega sodnika jn taktike pruti brigatistam so govorili tudi u parlamentu. Jn so se nečko stepli. Narprej so se poslanci zmerjali, tudi štronco so si rekli, pole so si dajali klofute, si mečali biro u obraz; glih taku ku u kašnem saloonu na divjem zahodu u Ameriki. Tisti reditelji u parlamentu so kumej spet vzpostavili mir.

— Ma vidi na! Jn tu be bli naši prestauniki! Sej more zludi vzeti tašno državo, ke jema tašne upravitelje!

— Ma ni rečeno, de se tudi zludi boji tašne države. Videš Jakec, zatu pej pravem, de be se dala nardet ana fajna opereta jn ledje be se smejali za krepato. Uspeh jn inkaso be biu garantiran. Jest be predlagau kašni naši krovni organizaciji, de be razpisala an natečaj za ano opereto ambjentirano u rimski parlament. Nagrada be mogla bet nekej meljonov, zatu ke predstava be prnesla nutre dnarja ku peska jn be taku lahko še sanirali finance našga gledališča.

— Jemaš prou. Samo jest mislem, de be biu Kulturni dom za tašno opereto premičken. Tu be moglo bet u Rossetti.

— Prou praveš.